

Protocol

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

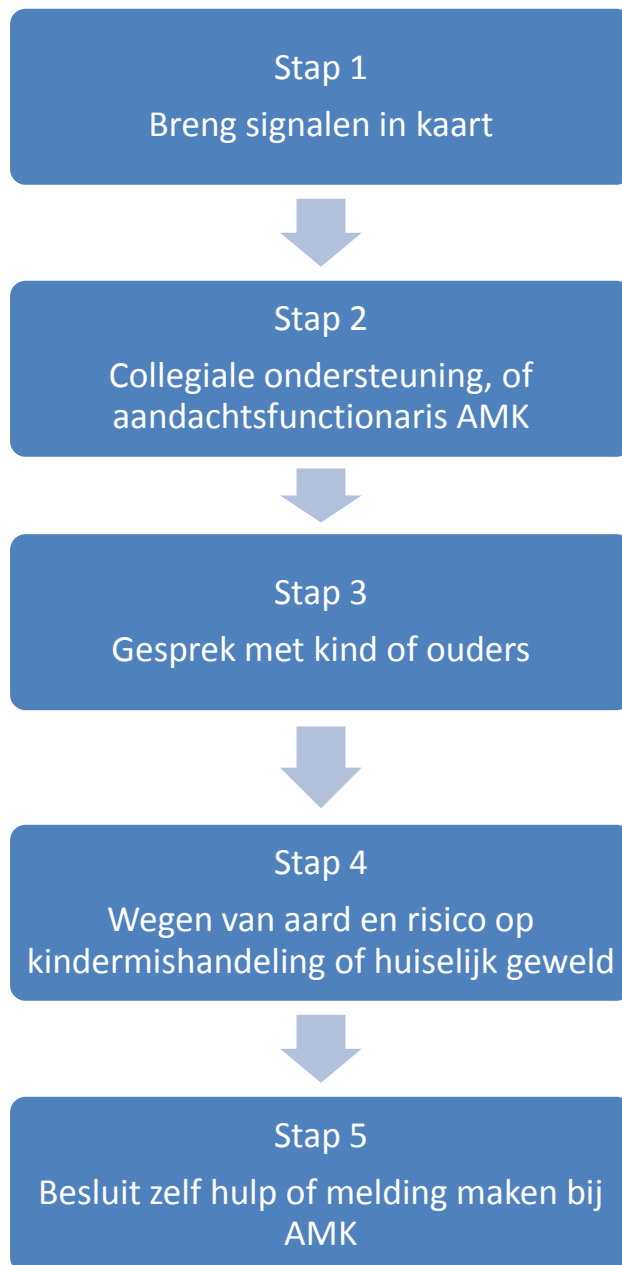
Stichting Nuwelijn

	Datum:
Advies DBR:	23-5-2013
Besluit CvB:	24-5-2013
Instemming/advies GMR:	17-09-2013
Besluit CvB definitief:	17-09-2013
Looptijd tot:	Sept 2017

Bij Acuut en ernstig geweld:

- Steunpunt Huiselijk Geweld: 0900 126 26 26.
- Advies en Meldpunt Kindermishandeling: 0900 123 123 0.
- Politie voor noodgevallen: 112

Stappenplan kindermishandeling en huiselijk geweld

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	2
2. Inleiding	2
3. Doel.....	2
4. Toepassingsgebied.....	3
5. Randvoorwaarden	3
6. Definities.....	3
7. Inhoud.....	4

Bijlagen:

- 1: Achtergrondinformatie over het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
- 2: Achtergrondinformatie over hoe te handelen in noodsituaties
- 3: Achtergrondinformatie met betrekking tot huiselijk geweld

2. Inleiding

Helaas komt het voor dat kinderen soms te maken met huiselijk geweld of kindermishandeling. Het behoort volgens Stichting Nuwelijn tot de verantwoordelijkheid van de medewerkers dat zij in contacten met kinderen en hun ouders/verzorgers alert zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling, deze herkennen en zorgen dat er effectief gereageerd wordt op deze signalen.

Deze meldcode is bedoeld ter ondersteuning van alle medewerkers van Stichting Nuwelijn en de betrokken vrijwilligers. In de meldcode worden de stappen beschreven welke van medewerkers en vrijwilligers worden verwacht zodra signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling zich openbaren en welke ondersteuning daarbij voor handen is.

3. Doel

Het op een verantwoorde wijze omgaan met en gevolg geven aan (signalen van) huiselijk geweld en kindermishandeling.

4. Toepassingsgebied

Bij het opstellen van dit protocol is rekening gehouden met de geldende richtlijnen rondom privacybescherming zoals die zijn vastgelegd in het Privacy protocol van Stichting Nuwelijn, de Wet Bescherming Persoonsgegevens, de Wet op het Primair Onderwijs en de Wet op de Expertisecentra. Daarbij is gebruik gemaakt van het landelijke basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

5. Randvoorwaarden

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van deze meldcode te zetten, draagt Stichting Nuwelijn er zorg voor dat:

- bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van deze meldcode binnen de organisatie en aan ouders;
- binnen schoolteams aandacht zal worden besteed aan deze meldcode. Er zal melding worden gemaakt van de deskundigen die beschikbaar zijn om medewerkers te ondersteunen in het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en in het zetten van de stappen van deze code;
- de schoolvertrouwenspersonen en Intern Begeleiders (IB-ers) zodanig geschoold en getraind worden dat zij in staat zijn collega's te ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van deze code;
- binnen het netwerk van schoolvertrouwenspersonen en IB-ers de werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- voor medewerkers die uit naam van hun functie deze meldcode toepassen, eventuele noodzakelijke ondersteuning (juridisch en niet-juridisch van aard) door stichting Nuwelijn zal worden gefaciliteerd.

6. Definities

Onder *huiselijk geweld* wordt verstaan:

(dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eer gerelateerd geweld. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten.

Onder *kindermishandeling* wordt verstaan:

iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

7. Inhoud

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies en Meldpunt Kindermishandeling.

In geval van ernstige incidenten, of (verwachte) belangstelling van de pers, dient het College van Bestuur geïnformeerd te worden.

Het 5-Stappenplan bij signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling

Voor dat over gegaan wordt tot het nemen van stappen conform het stappenplan geldt het algemene advies dat zorgen en signalen steeds met ouders besproken dienen te worden. Hoe langer wordt gewacht met het gesprek met ouders, hoe hoger de drempel om het gesprek aan te gaan.

Ter ondersteuning kan het protocol op schoolniveau worden aangevuld met een bijlage aandachtspunten voor gesprekken met ouders over zorgsignalen. Daar waar school een methodiek invoegt, de cursief gedrukte tekst verwijderen en vervangen door de toegepaste methodiek, deze opnemen in de bijlage en opnemen in de lijst met bijlagen.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in beeld en maak hiervan een rapport. Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk en let er op dat een datum niet ontbreekt!

Hypothesen en veronderstellingen worden eveneens vastgelegd, vermeld daarbij uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling.

- Leg signalen vast (naam en datum)
- Maak verslag van de gesprekken over signalen (met wie en datum)
- Leg besluiten en acties vast in het dossier (naam en datum)
- IB-er registreert signalen in webbased programma "zorg voor Jeugd"
- Leg eventuele signalen vast die weerspreken (naam en datum)

Ter ondersteuning kan het protocol op schoolniveau worden aangevuld met een bijlage waarin de voor school geldende methodiek wordt beschreven voor het inventariseren van de signalen. Daar waar school een methodiek invoegt, de cursief gedrukte tekst verwijderen en vervangen door de toegepaste methodiek, deze opnemen in de bijlage en opnemen in de lijst met bijlagen.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een collega, meld de signalen dan bij de directeur, of het College van Bestuur. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Als er signalen zijn van seksueel misbruik, of seksuele intimidatie van een leerling door een collega is er sprake van een wettelijke meldplicht voor medewerkers van Stichting Nuwelijn en een aangifteplicht voor het bevoegd gezag.

Stap 2: Collegiale consultatie

- Bespreek de signalen met de schoolvertrouwenspersoon of IB-er
- Leg deze contacten vast door het maken van aantekeningen
- Beschikbare gegevens ordenen
- Indien er sprake is van seksueel overschrijdend gedrag maakt de IB-er een inschatting om vervolgstappen uit te kunnen zetten

Wanneer blijkt dat het nemen van vervolgstappen noodzakelijk is, stemmen de vertrouwenspersoon en de IB-er samen af wie de casemanager wordt. De casemanager krijgt de regie over het proces. De directeur wordt geïnformeerd over de situatie.

- Casemanager informeert bij het ZAT of er meer signalen bekend zijn
- Casemanager wint anoniem advies in bij het AMK of het Steunpunt huiselijk geweld, deskundigheid bij eer-gerelateerd geweld zal door hun kunnen worden ingeschakeld bij het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Stap 3: Gesprek met de ouders en/of de leerling

De casemanager maakt samen met de medewerker de signalen bespreekbaar met de ouders en/of de leerling. Ouders behoren in de regel geïnformeerd te worden over wat er speelt bij hun kind.

Het doen van een melding **ZONDER** dat de signalen zijn besproken met de ouders en/of de leerling, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders/leerling door dit gesprek het contact met u zullen verbreken.

De casemanager en de leerkracht beoordelen (eventueel in overleg met het AMK) of een gesprek met de leerling zinvol en / of mogelijk is. Bij leerlingen jonger dan 12 jaar voert de IB-er het gesprek in aanwezigheid van de ouders. Leerlingen in de basisschoolleeftijd mogen niet zelf beslissen over het verstrekken van gegevens aan derden. Hierover moet het gesprek met de ouders (voogd of verzorgers) gevoerd worden.

Is de leerling 12 jaar of ouder dan wordt het gesprek gevoerd met de leerling en / of de ouder.

GESPREKSAGENDA:

1. leg het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten/ signalen die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Ook dit gesprek dient schriftelijk te worden vastgelegd! (Namen aanwezigen en datum)

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

De casemanager weegt en beoordeelt samen met de directeur op basis van alle verworven informatie het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling.

Ter ondersteuning kan het protocol op schoolniveau worden aangevuld met een bijlage waarin de voor school geldende methodiek wordt beschreven welke toegepast wordt om de risico's te kunnen beoordelen. Daar waar school een methodiek invoegt, de cursief gedrukte tekst verwijderen en vervangen door de toegepaste methodiek, deze opnemen in de bijlage en opnemen in de lijst met bijlagen.

Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Het ZAT kan hierbij adviseren. Leg ook deze afweging schriftelijk vast.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

De casemanager komt in overleg met de directeur tot een besluit (eventueel ondersteund door deskundigen), zelf hulp organiseren of melding doen.

Optie 1: zelf hulp organiseren en de effecten volgen:

Indien de leerling en / of het gezin voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kan worden door school, wordt overgegaan tot het zelf organiseren van hulp:

- organiseert de casemanager de noodzakelijke hulp (daarbij is indien nodig/gewenst de betrokkenheid van het zorgteam/zorgadviesteam mogelijk);
- volgt de casemanager de effecten van deze hulp;
- doet de casemanager alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Optie 2: melden bij anderen en bespreken met de ouders / leerling:

Indien de leerling en / of het gezin niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermd kan worden door school, wordt de casus gemeld bij anderen:

- de casemanager of de directeur meldt het vermoeden bij het AMK of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld
- sluit bij de melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan wanneer de informatie die wordt gemeld van anderen afkomstig is;
- overleg bij de melding met het AMK of het Steunpunt Huiselijk Geweld wat vertegenwoordigers van school na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunnen doen om de leerling en de gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen;
- De IB-er geeft een zorgsignaal af in het signaleringssysteem 'Zorg voor Jeugd'. (Voor toelichting zie: www.zorgvoorjeugd.nl) Met dit zorgsignaal worden eventuele andere hulpverleners werkzaam in het gezin geïnformeerd over de betrokkenheid van de school bij dit gezin.

De melding wordt vooraf met de ouders en/of de leerling besproken door de casemanager en de leerkracht.

Ter ondersteuning kan het protocol op schoolniveau worden aangevuld met een bijlage waarin de voor school geldende methodiek wordt beschreven welke toegepast wordt om gesprekken te kunnen voeren. Daar waar school een methodiek invoegt, de cursief gedrukte tekst verwijderen en vervangen door de toegepaste methodiek, deze opnemen in de bijlage en opnemen in de lijst met bijlagen.

Van contacten met de ouders en/of de leerling over de melding kan worden afgezien:

- als de veiligheid van de leerling, die van medewerkers, of die van een ander in het geding is;

- als er goede redenen bestaan om te veronderstellen dat de ouders/leerling daardoor het contact met school zal verbreken.

Leg alle ondernomen acties, afwegingen, gevolgen en vervolgstappen schriftelijk vast.

Stap 6: Volgen en afsluiten

Een melding is geen eindpunt. De leerling blijft immers onderwijs volgen. Voor een goede voortgang en behoud van de relatie tussen ouders, leerling en school is nazorg geboden. Het AMK en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Tenslotte wordt de aanpak geëvalueerd met alle betrokkenen.

Wet en regelgeving

De wet op de jeugdzorg, artikel 53 lid 3BW, bevat een meldrecht.

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijke meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling (zo nodig zonder toestemming van de leerling en / of de ouder, bij het AMK te melden. Ook het verstrekken van informatie over de leerling of de ouders op verzoek van het AMK valt onder dit meldrecht.

BIJLAGE 1

Achtergrondinformatie over het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

ADVIES:

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact op kan worden genomen met het Steunpunt Huiselijk Geweld of het Advies en Meldpunt Kindermishandeling; deze laatste maakt deel uit van het Bureau Jeugdzorg. Bij het Steunpunt en het Meldpunt is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken over de signalen. Bij het vragen van advies zet het Meldpunt of het Steunpunt zelf geen stappen in de richting van de ouders/leerling of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

NB: Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme (leerling)gegevens, voor een adviesgesprek heeft u uw beroepsgeheim dus niet te verbreken.

MELDEN:

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt het Advies en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld het onderzoek naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling over. Het Advies en Meldpunt Kindermishandeling en het Steunpunt Huiselijk Geweld houden melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moeten ouder-/leerling gegevens worden verstrekt omdat het Meldpunt of het Steunpunt anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding. Daarbij is de anonimiteit van de melder niet gegarandeerd. De melding zal door de casemanager of de directeur worden verricht ten behoeve van de bescherming van de relatie tussen de leerkracht en de ouder(s)/leerling.

Gaat het om huiselijk geweld waarbij meerderjarigen zijn betrokken, dan kan de melding worden gedaan bij het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Betreft het vermoeden mishandeling van kinderen of jongeren tot 18 jaar, dus ook als een kind getuige is van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten, dan kan contact worden gezocht met het Advies en Meldpunt Kindermishandeling.

Voor meer informatie over de werkwijze van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling wordt verwezen naar het de website van het Advies en Meldpunten Kindermishandeling <http://www.amk-nederland.nl/overhetamk.php> .

BIJLAGE 2

Achtergrondinformatie over hoe te handelen in noodsituaties

Overleg in noodsituaties met de directeur van school of de IB-er. In dit overleg wordt afgewogen of er werkelijke sprake is van een noodsituatie en wordt afgesproken wie de eventuele melding zal gaan doen. De directeur of de IB-er zal de melding verrichten ter bescherming van de relatie tussen leerkracht en ouder(s). De anonimiteit van de melder is niet gegarandeerd.

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kan meteen advies gevraagd worden bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling of bij het Steunpunt Huiselijk Geweld.

Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de Raad voor de Kinderbescherming of met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Ten slotte: In geval van ernstige incidenten, of (verwachte) belangstelling van de pers, dient het College van Bestuur geïnformeerd te worden.

BIJLAGE 3

Achtergrondinformatie met betrekking tot huiselijk geweld

KENMERKEN VAN HUISELIJK GEWELD

- Er is altijd sprake van een machtsverschil tussen de dader en het slachtoffer. Bijvoorbeeld tussen man en vrouw of tussen ouders en kind.
- Daders kiezen de meest kwetsbare slachtoffers.

RISICOFACTOREN VOOR RELATIONEEL GEWELD ZIJN

- een laag zelfbeeld/weinig zelfvertrouwen
- lage sociaal-economische status
- overmatig alcohol- en drugsgebruik
- relationele factoren, bijvoorbeeld slechte communicatie, snelle relatievorming
- opgegroeid in een gezin waarin gebrek is aan aandacht
- opgroeien in een gezin waarin mishandeling en verwaarlozing spelen

(Bron: Van Schaik 2005, Mastenbroek 1995)

VORMEN VAN HUISELIJK GEWELD

Huiselijk geweld kan fysiek, seksueel en psychisch van aard zijn, en omvat gedragingen als fysieke verwaarlozing, slaan, schoppen, vastbinden, anderszins pijn doen en/of verwonden, psychische verwaarlozing, intimideren, sociaal isoleren, vernederen, uitbuiten, manipuleren, aanranden, verkrachten, tot seksueel gedrag dwingen, onthouding van voorbehoedmiddelen en het opzettelijk besmetten met een soa.

Geweld in relaties kent meestal een geleidelijke opbouw. Aan het begin worden gewelddadige relaties gekenmerkt door controlerend gedrag, jaloezie, extreem veel aandacht voor het doen en laten van de ander en een zeer snelle relatievorming. Duidelijk is dat de angst voor onafhankelijkheid van het slachtoffer en de angst voor kwetsbaarheid en afhankelijkheid van de dader op elkaar ingrijpen: de dader gaat macht uitoefenen via geweld, het slachtoffer is erg afhankelijk (Mastenbroek 1995). Meestal is de dader een man en het slachtoffer een vrouw, maar ook andersom komt voor. Ook is bekend dat huiselijk geweld voorkomt in homoseksuele en lesbische relaties.

GEVOLGEN VAN HUISELIJKE GEWELD

Slachtoffers van geweld kunnen zowel op fysiek, seksueel als op emotioneel gebied klachten ontwikkelen. In het algemeen is vastgesteld dat de levenskwaliteit daalt naarmate er meer geweldvormen werden ondervonden. De toename van de ernst en van de duur van het geweld leidt tot een verdere afname van de levenskwaliteit. Slachtoffers ervaren in de eerste plaats directe fysieke aandoeningen. Soms schamen slachtoffers zich over het geweld en het fysieke letsel en trekken zich terug uit het sociale leven. Daardoor wordt het moeilijker om steun te vinden in de sociale omgeving. Psychische klachten manifesteren zich vooral wanneer het geweld niet stopt en er geen zicht is op verbetering van de situatie. Gevoelens van schaamte en schuld versterken het isolement.

Bron: <http://www.huiselijkgeweld.nl>

